ARREST VAN HET HOF (DERDE KAMER)
VAN 15 DECEMBER 1983 [1]

Papierfabriek Schoellershammer Heinrich August Schoeller & Söhne GmbH & Co. KG tegen Commissie van de Europese Gemeenschappen

„Terugbetaling van invoerrechten"

Zaak 283/82

Samenvatting

Europese Gemeenschappen — Eigen middelen — Terugbetaling of kwijtschelding van invoerrechten of uitvoerrechten — Verordening nr. 1430/79 — Algemene billijkheidsclausule — Draagwijdte

(Verordening nr. 1430/79, artikel 13)

Artikel 13 van verordening nr. 1430/79, volgens hetwelk tot terugbetaling of kwijtschelding van invoerrechten mag worden overgegaan in situaties die een gevolg zijn van bijzondere omstandigheden die geen nalatigheid of manipulatie van de zijde van betrokkene inhouden, is, gelezen in het licht van de considerans der verordening, te beschouwen als een algemene billijkheidsclausule, bedoeld voor andere situaties dan die welke in de praktijk meestal aan den dag treden en waarvoor, bij vaststelling der verordening, een bijzondere regeling kon worden getroffen. Bij de redactie van de artikelen 3 en 4, die van toepassing zijn wanneer de waren door een vergissing in het vrije verkeer zijn gebracht, blijkt men de bijzondere situatie van een onderneming die deze bepalingen niet kon inroepen omdat de vergissing eerst na wederuitvoer van de waar is ontdekt, zodat de ter correctie van de aanvankelijke verklaring nodige formaliteiten niet konden worden vervuld, niet voor ogen te hebben gehad. Redenen om in zodanig geval de toepassing van artikel 13 uit te sluiten, zijn niet aanwezig.

In zaak 283/82,

PAPIERFABRIEK SCHOELLERSHAMMER HEINRICH AUGUST SCHOELLER & SÖHNE GMBH & CO. KG, te Düren, Bondsrepubliek Duitsland, vertegenwoordigd door de advocaten Raupach, Käuffer en Garsky, gevestigd 5160 Düren,

1 — Procestaal: Duits.

Goethestraße 15, domicilie gekozen hebbende te Luxemburg ten kantore van de advocaten Loesch en Wolter, aldaar gevestigd, Rue Goethe 2,

verzoekster,

tegen

COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN, vertegenwoordigd door C. Bail, lid van de juridische dienst, en A. Prozzillo, juridisch adviseur, domicilie gekozen hebbende te Luxemburg bij O. Montalto, lid van de juridische dienst van de Commissie, Bâtiment Jean Monnet, Kirchberg,

verweerster,

betreffende nietigverklaring van een beschikking van de Commissie van 9 juli 1982, waarin de terugbetaling van invoerrechten in een bijzonder geval niet gerechtvaardigd is verklaard,

wijst

HET HOF VAN JUSTITIE (Derde kamer),

samengesteld als volgt: Y. Galmot, kamerpresident, Mackenzie Stuart en U. Everling, rechters,

advocaat-generaal: G. F. Mancini
griffier: P. Heim

het navolgende

ARREST

De feiten

I — De feiten en het procesverloop

De terugbetaling of kwijtschelding van in- of uitvoerrechten is voorzien in 's Raads verordening (EEG) nr. 1430/79 van 2 juli 1979 (PB L 175, blz. 1).

In de artikelen 3 en 4 is de mogelijkheid van zodanige terugbetaling of kwijtschel-

ding voorzien, wanneer ten genoegen van de bevoegde autoriteiten is aangetoond dat het in rekening gebrachte bedrag betrekking heeft op goederen die, tengevolge van een vergissing, in het vrije verkeer zijn gebracht in plaats van onder een andere douaneregeling te zijn geplaatst.

In artikel 13 der verordening is voorzien dat tot terugbetaling of kwijtschelding van invoerrechten kan worden overgegaan in situaties die het gevolg zijn van buitengewone omstandigheden die geen enkele nalatigheid of manipulatie van de zijde van betrokkene inhouden. De toepassing van dit artikel is geregeld in verordening (EEG) nr. 1575/80 van de Commissie van 20 juni 1980 (PB L 161, blz. 13). Acht de nationale overheid betrokkenes verzoek voldoende gerechtvaardigd, dan legt zij het geval voor aan de Commissie, die, na overleg met een groep van deskundigen bestaande uit vertegenwoordigers van alle Lid-Staten die in het kader van het Comité Douanevrijstellingen bijeenkomen, beschikt.

In oktober 1981 deed verzoekster vijf partijen tekenpapier uit Zwitserland inklaren en voldeed de desbetreffende douanerechten. Het papier was gekocht om gevolg te kunnen geven aan een bestelling die verzoeksters produktiecapaciteit te boven ging. Het papier was voor Japan bestemd en verzoekster heeft er alleen maar nieuwe etiketten op aangebracht, waarna het terstond is geladen in voor Yokohama bestemde containers.

Volgens verzoekster zijn deze partijen papier door een vergissing in het vrije verkeer gebracht, in verband waarmede het korte tijdsverloop tussen binnenkomst en herverzending, het ongebruikelijke procédé en de onervarenheid van verzoeksters met de douaneformaliteiten belaste personeelslid, worden genoemd. Men zou de vergissing pas hebben bemerkt toen de waren zich reeds elders bevonden, en een verzoek om terugbetaling van de douanerechten zou op 9 november 1981 zijn ingediend. De Duitse douane weigerde ten behoeve van verzoekster toepassing te geven aan de artikelen 3 en 4 van verordening nr. 1430/79, stellende dat restituering in casu onmogelijk was, omdat de uitvoer der goederen niet onder douanetoezicht had plaatsgehad. Verzoekster verzocht derhalve om toepassing van artikel 13 der verordening; dit verzoek werd voorgelegd aan de Commissie die op advies van de deskundigen van het Comité Douanevrijstellingen beschikte. Op de vergadering van 19 mei 1982 achtte de meerderheid van de delegaties tot toewijzing van het verzoek van 9 november 1981 geen termen aanwezig; zij meenden dat het geval moest worden getoetst aan de artikelen 3 en 4, zodat er van toepassing van artikel 13 geen sprake kon zijn. De Commissie deed de regering van de Bondsrepubliek Duitsland op 9 juli 1982 haar afwijzende beschikking toekomen.

Bij op 25 oktober 1982 ter griffie van het Hof ingediend rekest heeft verzoekster krachtens artikel 173 van het EEG-Verdrag beroep tot nietigverklaring van voormelde beschikking ingesteld.

De schriftelijke behandeling heeft een normaal verloop gehad.

Op rapport van de rechter-rapporteur en de advocaat-generaal gehoord, heeft het Hof besloten zonder instructie tot de mondelinge behandeling over te gaan, en de zaak naar de Derde kamer verwezen.

II — Conclusies van partijen

Verzoekster concludeert dat het den Hove behage:

1. nietig te verklaren verweersters beschikking van 9 juli 1982 betreffende een procedure overeenkomstig artikel 13 van verordening EEG nr. 1430/79 tot vaststelling van de terugbetaling van invoerrechten en vast te stellen dat zodanige terugbetaling tot een bedrag van DM 24 703,96 gerechtvaardigd is;

2. verweerster in de kosten te verwijzen.

Verweerster concludeert dat het den Hove behage:

1. het beroep te verwerpen;

2. althans het beroep, voorzover de gevorderde vaststelling betreffende, te verwerpen en de zaak voor nadere overweging naar de Commissie te verwijzen;

3. verzoekster in de kosten te verwijzen.

III — Middelen en argumenten van partijen

Verzoekster betoogt dat de redengeving van de beschikking van 9 juli 1982 de conclusie wettigt dat de feiten niet grondig zijn onderzocht. Men zou in de beschikking van een standaard-geval zijn uitgegaan en niet hebben onderzocht of er in dit geval wel van nalatigheid aan de zijde van betrokkene mocht worden gesproken.

De bijzondere omstandigheden welke zich in casu voordeden, zouden niet in aanmerking zijn genomen, hetgeen als misbruik van bevoegdheid zou zijn te beschouwen.

Dat ingevoerde goederen zijn ingeklaard en een paar uren nadien alweer zijn uitgevoerd, komt zo zelden voor dat het moet worden beschouwd als een bijzondere omstandigheid, welke verzoekster verplichte van de gebruikelijke procedure — collectieve maandelijkse aangiften — af te wijken om vóór wederuitvoer restitutie krachtens de artikelen 3 en 4 te kunnen aanvragen.

Ook zou rekening moeten worden gehouden met de bijzondere omstandigheden waarin juist verzoekster zou hebben verkeerd als gevolg van het feit dat haar medewerker nog slechts enkele weken in dienst was en te maken kreeg met een uitzonderlijke situatie, waarmede ook een ervaren kracht niet aanstonds raad zou hebben geweten.

Als nalatig gedrag dat aanleiding zou mogen geven artikel 13 buiten toepassing te laten, zou uitsluitend ernstige nalatigheid mogen worden beschouwd, en daarvan was in casu geen sprake.

De *Commissie* acht artikel 13 in casu niet van toepassing: het geldt alleen voor andere situaties dan in de voorafgegane hoofdstukken voorzien, i.e. voor situaties waarvoor bij vaststelling der verordening geen bepaalde regeling mogelijk was. Verzoeksters situatie viel onder hoofdstuk B, artikelen 3 en 4 — betreffende abusievelijk ingeklaarde waren. Verzoekster kon die bepalingen echter niet inroepen, omdat zij de waren niet terstond voor de betrokken regeling had aangemeld en zelfs niet onder toezicht van de douane tot uitvoer was overgegaan. Om tot etikettering gerechtigd te zijn, had verzoekster hetzij in het bezit moeten zijn van een verklaring van het douane-entrepot, hetzij van een toestemming tot actief veredelingsverkeer, maar verzoekster heeft zich niet naar de des-

betreffende procedurevoorschriften gedragen.

De Commissie vestigt 's Hofs aandacht op de wijziging welke verordening nr. 1430/79 door 's Raads verordening nr. 1672/82 van 24 juni 1982 (PB L 186, blz. 1) heeft ondergaan. Volgens het nieuwe, sedert 1 juli 1982 geldende artikel 13, lid 2, kan er, onder bepaalde voorwaarden, ook worden gerestitueerd wanneer de mogelijkheid daartoe bij niet-inachtneming van de procedurevoorschriften door betrokkene, volgens de oude bepalingen niet bestond. De wetgever heeft het er dus voor gehouden dat de oude versie van de regeling in zodanig geval terugbetaling niet mogelijk maakte.

De Commissie bestrijdt dat zij de zaak onvoldoende heeft onderzocht. De grief volgens welke zij de aan haar discretionaire bevoegdheden gestelde grenzen zou hebben overschreden, houdt geen steek om de eenvoudige reden dat de Commissie tot de slotsom is gekomen dat artikel 13 niet van toepassing was. De Commissie heeft zich niet verdiept in de vraag of verzoekster zich nalatig had betoond, ook al was zulks volgens verschillende delegaties van de Lid-Staten die te dezen adviseerden, wel het geval.

Mocht het Hof hierover anders oordelen dan de Commissie, dan zou het de zaak wederom naar de Commissie moeten verwijzen, opdat zij gebruik maakt van de haar in artikel 13 verleende discretionaire bevoegdheden. De gevorderde verklaring voor recht dat de terugbetaling van invoerrechten gerechtvaardigd is te achten, moet worden afgewezen.

Verzoekster doet zeggen voor repliek, dat de artikelen 3 en 4 der verordening niet van toepassing zijn, in de eerste plaats niet omdat er in casu geen sprake is van een materiële vergissing, maar van onbekendheid met de procedurevoorschriften, en in de tweede plaats omdat de waren volgens bedoelde bepalingen, nadat de vergissing is ontdekt, moeten worden geplaatst onder de douaneregeling waarvoor zij aanvankelijk waren bestemd. Logischerwijze wil dat zeggen dat zulks nog mogelijk is. In casu was dit niet het geval, omdat de goederen reeds waren geëxporteerd. Verzoekster betwist de redenering van de Commissie met betrekking tot de consequenties welke aan verordening nr. 1672/82 zouden moeten worden verbonden.

Verzoekster betwist eveneens het standpunt der Commissie, volgens hetwelk artikel 13 der verordening alleen kan worden toegepast op gevallen waarvoor nog geen regeling is getroffen. Artikel 13 is een algemene clausule, volgens welke er om redenen van billijkheid tot terugbetaling mag worden overgegaan, en die clausule is er omdat niet aanstonds kan worden uitgemaakt welke gevallen zich te dezen kunnen voordoen. Artikel 13 laat ruimte voor de beoordeling van de situaties waarin betrokkene — rechtens of persoonlijk — kan komen te verkeren.

De Commissie heeft gemeend van haar discretionaire bevoegdheden geen gebruik te moeten maken en het Hof dient de zaak niet naar de Commissie te verwijzen. Verzoekster meent terecht te hebben verzocht om de vaststelling dat de restitutie van invoerrechten gerechtvaardigd is te achten.

Volgens de *Commissie* gelden de artikelen 3 en 4 voor alle gevallen waarin de waren abusievelijk zijn ingeklaard, ook al ligt aan de vergissing onbekendheid met de geldende regeling ten grondslag of verwarring omtrent de vraag welke van verschillende — bekende — procedures moet worden gevolgd. Dwaling door onbekendheid met het douanerecht is zelfs het meest typische geval waarvoor deze artikelen zijn geschreven. Het Comité Douanevrijstellingen heeft het gevaarlijk geacht ze toe te passen wanneer de vergissing pas na wederuitvoer werd ontdekt. De Commissie wijst erop

dat zij zich over de vraag of verzoeker nalatig was geweest, niet heeft uitgesproken.

De Commissie betoogt dat het Hof, omdat het krachtens artikel 173 van het Verdrag heeft te beslissen, zijn eigen oordeel niet voor dat van de Commissie in de plaats mag stellen en dat het, wanneer het zich met de in artikel 13 gegeven uitlegging niet mocht verenigen, de zaak naar de Commissie moet verwijzen.

IV — Mondelinge behandeling

Tijdens de op 30 juni 1983 gehouden mondelinge behandeling is de zaak aan de zijde van verzoekster en aan die van de Commissie bepleit door de advocaat Garsky, onderscheidenlijk door de advocaten Bail en Prozzillo.

De advocaat-generaal heeft ter terechtzitting van 27 oktober 1983 zijn conclusie genomen.

In rechte

1 Bij op 25 oktober 1982 ter griffie van het Hof ingediend verzoekschrift heeft de vennootschap Papierfabriek Schoellershammer krachtens artikel 173, tweede alinea, EEG-Verdrag, beroep ingesteld tot nietigverklaring van een door de Commissie tot de Bondsrepubliek gerichte beschikking van 9 juli 1982, houdende de vaststelling dat een terugbetaling van invoerrechten aan verzoekster krachtens 's Raads verordening nr. 1430/79 van 2 juli 1979 betreffende terugbetaling of kwijtschelding van in- of uitvoerrechten (PB L 175 van 12. 7. 1979), niet gerechtvaardigd was.

2 Blijkens het dossier heeft verzoekster uit Zwitserland vijf partijen doorschijnend tekenpapier, uitsluitend ter etikettering in haar bedrijf, in de Bondsrepubliek Duitsland ingevoerd en vervolgens wederom — naar Japan — uitgevoerd. De waren zijn door een vergissing, toe te schrijven aan de onervarenheid van een employé der vennootschap, in het vrije verkeer gebracht. Volgens de artikelen 3 en 4 van verordening nr. 1430/79 kunnen in zodanig geval de invoerrechten worden terugbetaald. Verzoekster kon echter van de in deze bepalingen gegeven mogelijkheid geen gebruik maken, omdat de vergissing pas na wederuitvoer van de waar werd ontdekt zodat de voor zodanig geval voorgeschreven formaliteiten niet konden worden vervuld.

3 Verzoekster meent zich evenwel te mogen beroepen op artikel 13 van verordening nr. 1430/79, volgens hetwelk er tot terugbetaling van invoerrechten kan worden overgegaan in situaties die het gevolg zijn van buitengewone omstandigheden, die geen enkele nalatigheid of manipulatie van de zijde van betrokkene inhouden. Artikel 13 zou een algemene clausule zijn, waarin terugbetaling van zulke rechten om billijkheidsredenen wordt toegestaan. En

het artikel zou in de verordening zijn opgenomen omdat, vanwege de veelvuldigheid en de wisselvalligheid der feitelijke situaties, onmogelijk aanstonds alle in aanmerking komende gevallen nauwkeurig kunnen worden vastgesteld.

4 De Commissie bestrijdt deze uitlegging van artikel 13. Zij acht het artikel alleen van toepassing op andere situaties dan in de voorafgegane hoofdstukken zijn geregeld. Omdat de situatie waarin verzoekster zich bevindt, onder de artikelen 3 en 4 valt, kan zij op artikel 13 geen beroep doen. In de vraag of verzoekster zich nalatig heeft betoond, heeft de Commissie zich dan ook niet verdiept, ofschoon de delegaties van een aantal Lid-Staten zich wel in die zin hadden uitgesproken. Mocht het Hof de opvatting der Commissie niet delen, dan zou het de zaak wederom naar de Commissie moeten verwijzen om haar in staat te stellen de haar in artikel 13 toegekende discretionaire bevoegdheid uit te oefenen.

5 Tot staving van haar uitlegging van artikel 13 beroept de Commissie zich op de wijziging welke bij 's Raads verordening nr. 1672/82 van 24 juni 1982 in verordening nr. 1430/79 is aangebracht. In het nieuwe artikel 13, lid 2, is de mogelijkheid van restitutie ook voorzien voor gevallen waarin betrokkene zich niet naar de procedureregelen had gedragen. De wetgever zou het er dus voor hebben gehouden dat de oude regeling der verordening in zodanig geval terugbetaling niet mogelijk maakt.

6 Vastgesteld zij dat verordening nr. 1430/79, en wel met name ook haar artikel 13, zoals het ten tijde van de omstreden feiten luidde, met betrekking tot de verhouding tussen de verschillende uitzonderingsmogelijkheden niet ieder misverstand uitsloot. Dit geldt in het bijzonder voor wie, als verzoekster, de formaliteiten volgens welke een aanvankelijke, abusievelijk gedane, verklaring moet worden gecorrigeerd, niet heeft vervuld. Ook al heeft de Raad de verordening voor de toekomst zinvol gecorrigeerd door er de door de Commissie vermelde wijziging in aan te brengen, dan kunnen daaraan nochtans voor de uitlegging, te geven aan de verordening zoals die voor bedoelde wijziging luidde, geen consequenties worden verbonden. Derhalve dient een onderzoek naar geest en opzet van de verordening en haar artikel 13 *oud* te worden ingesteld, opdat blijke of de uitlegging welke de Commissie eraan geeft, de juiste is.

7 Het komt het Hof voor dat artikel 13, gelezen in het licht van de considerans der verordening, als een algemene billijkheidsclausule is te beschouwen, bedoeld voor andere situaties dan die welke in de praktijk meestal aan den

dag treden en waarvoor, bij vaststelling der verordening, een bijzondere regeling kon worden getroffen. Uit de voorwaarden waaraan moet worden voldaan door partijen die de artikelen 3 en 4 wensen in te roepen, blijkt wel dat men bij de redactie van deze bepalingen de bijzondere situatie waarin verzoekster zich bevindt, kennelijk niet voor ogen heeft gehad. Het Hof acht dan ook geen reden aanwezig de toepassing van artikel 13 in zodanig geval uit te sluiten.

8 De bestreden beschikking, waarin is uitgegaan van de vaststelling dat het onderhavig geval niet onder artikel 13 van verordening nr. 1430/79 valt, berust dan ook rechtens op een onjuiste redengeving. Derhalve moet zij worden vernietigd.

9 Krachtens artikel 176, eerste alinea, van het Verdrag, heeft de Commissie verzoeksters situatie opnieuw te bezien, teneinde te beslissen of zij aan de in artikel 13 van verordening nr. 1430/79 gestelde voorwaarden voldeed, waarbij met name dient te worden nagegaan of uit feiten of omstandigheden van aan verzoekster te wijten nalatigheid is gebleken.

10 Verzoeksters vordering dat het Hof zal vaststellen dat een terugbetaling van invoerrechten ten bedrage van DM 24 703,96 gerechtvaardigd ware, gaat evenwel kennelijk de bevoegdheden te buiten welke in artikel 173 EEG-Verdrag aan het Hof zijn verleend, zodat verzoekster daarin niet kan worden ontvangen.

Kosten

11 Ingevolge artikel 69, paragraaf 2, van het Reglement voor de procesvoering moet de in het ongelijk gestelde partij in de kosten worden verwezen. Aangezien de Commissie in het ongelijk is gesteld, dient zij in de kosten te worden verwezen.

HET HOF VAN JUSTITIE (Derde kamer),

rechtdoende,

1. **Vernietigt de tot de Bondsrepubliek Duitsland gerichte beschikking van de Commissie van 9 juli 1982, waarin is vastgesteld dat de terugbetaling van invoerrechten aan verzoekster niet gerechtvaardigd is te achten;**

2. **Verwerpt het beroep voor het overige;**

3. **Verwijst de Commissie in de kosten.**

Galmot Mackenzie Stuart Everling

Uitgesproken ter openbare terechtzitting te Luxemburg op 15 december 1983.

Voor de griffier

J. A. Pompe

adjunct-griffier

De president van de Derde kamer

Y. Galmot

CONCLUSIE VAN DE ADVOCAAT-GENERAAL G. F. MANCINI VAN 27 OKTOBER 1983 [1]

Mijnheer de President,
mijne heren Rechters,

1. U hebt u thans uit de spreken over het beroepschrift van 21 oktober 1982, waarin de vennootschap Papierfabriek Schoellershammer: a) nietigverklaring vordert van het besluit der Commissie van 9 juli 1982 tot inleiding van een procedure krachtens artikel 13 van verordening (EEG) nr. 1430/79 tot terugbetaling van invoerrechten, alsook: b) de verklaring voor recht dat zodanige terugbetaling in casu gerechtvaardigd is.

De feiten. Om het hoofd te bieden aan een situatie welke haar produktiecapaciteit te boven ging, heeft verzoekster uit Zwitserland vijf partijen tekenpapier ingevoerd en — met betaling van rechten ten bedrage van DM 24 703,96 — bij de douane te Düren ingeklaard (5-15 oktober 1981). De goederen waren echter niet voor binnenlands gebruik bestemd en binnen het douanegebied van de Gemeenschap zijn er alleen nieuwe etiketten op aangebracht, waarna zij, voor vervoer naar Japan, in containers zijn geladen (6-21 oktober 1981). Op 9 novem-

1 — Vertaald uit het Italiaans.